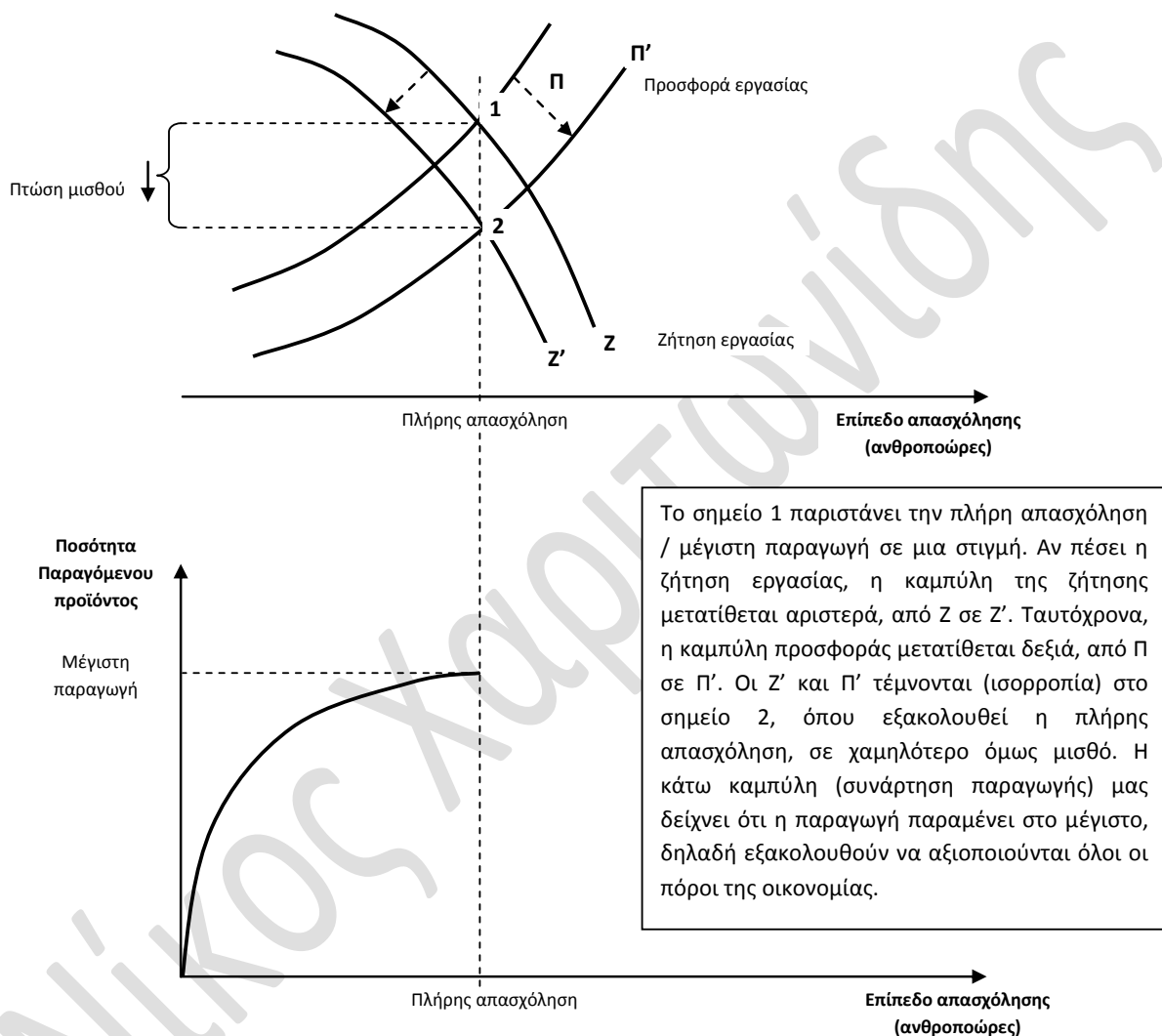

ΠΟΡΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

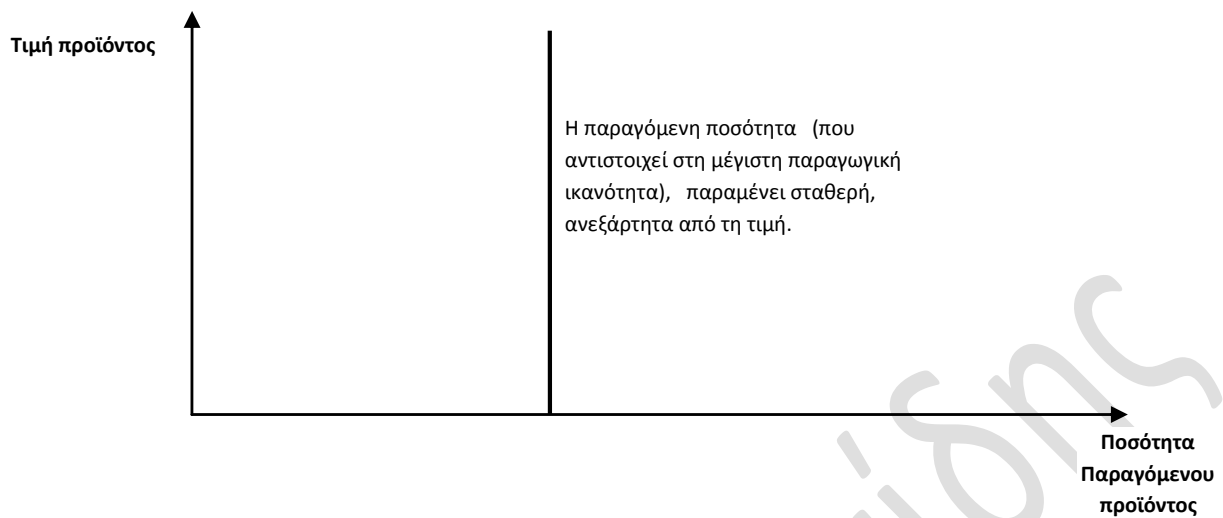
Οι κλασικοί οικονομολόγοι, θεωρούν ότι οι πόροι παραγωγής είναι τρεις: Η Εργασία, το Κεφάλαιο και η Γη. Τα αντίστοιχα άτομα, που κατέχουν αυτούς τους πόρους, είναι οι εργαζόμενοι, οι κεφαλαιούχοι (καπιταλιστές) και οι ιδιοκτήτες της γης (γαιοκτήμονες). Κάθε κατηγορία ατόμων, ανάλογα με την εισφορά της (contribution) στη παραγωγή, λαμβάνει ένα μερίδιο από το παραγόμενο πλεόνασμα: Οι εργαζόμενοι παίρνουν το μισθό, οι κεφαλαιούχοι τα κέρδη και οι γαιοκτήμονες ενοίκιο γης. Οι νεοκλασικοί οικονομολόγοι ακολούθησαν την ίδια λογική, μόνο που ενσωμάτωσαν τη γη με το κεφάλαιο, οπότε οι πόροι παραγωγής θεωρούνται το κεφάλαιο και η εργασία. Οι πόροι αυτοί θεωρούνται ατομικά «προϊκίσματα», τα οποία εισφέρονται στη τρέχουσα παραγωγική διαδικασία (συνάρτηση παραγωγής) και επιτρέπουν τη παραγωγή καταναλωτικών και κεφαλαιουχικών αγαθών και υπηρεσιών. Τα αγαθά αυτά, μέσω των (απόλυτα ανταγωνιστικών) αγορών, διατίθενται (προσφέρονται) σε άτομα, σε τιμές που διαμορφώνονται από το νόμο της προσφοράς και της ζήτησης. Η ζήτηση του κάθε ατόμου διαμορφώνεται από το προσωπικό του προφίλ «προτιμήσεων κατανάλωσης», με γνώμονα τη μεγιστοποίηση της χρησιμότητας αυτού που αγοράζει. Η ζήτηση όλων των ατόμων μαζί διαμορφώνει τη συνολική ζήτηση της οικονομίας (aggregate demand) για το κάθε αγαθό. Από την άλλη πλευρά, οι πόροι παραγωγής (κεφάλαιο και εργασία), διαμορφώνονται και αυτοί από το προσωπικό προφίλ των εισφερόντων: Το κεφάλαιο προκύπτει από την αποταμίευση που προτιμάει να κάνει το κάθε άτομο, με γνώμονα την αναβολή της παρούσας κατανάλωσης, προς όφελος της μελλοντικής. Το σύνολο της αποταμίευσης των ατόμων αποτελεί τη συνολική αποταμίευση της οικονομίας, η οποία (μέσω των τραπεζών) διατίθεται στους κεφαλαιούχους, ώστε να συμπληρώσει τα ατομικά τους κεφάλαια και να διαμορφώσει το κεφάλαιο της επένδυσης. Η τελευταία, με την εισφορά εργασίας από πλευράς εργαζόμενων, επιτρέπει τη παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών. Πρέπει εδώ να σημειωθεί, ότι τόσο το κόστος του κεφαλαίου (επιτόκιο δανεισμού), όσο και το κόστος εργασίας (ύψος μισθών), δηλαδή των δυο πόρων παραγωγής, διαμορφώνεται στην ελεύθερη αγορά, με το νόμο της προσφοράς και της ζήτησης. Όλα λοιπόν ξεκινούν από το άτομο, το οποίο μέσα από μια μονής κατεύθυνσης διαδρομή (ντετερμινιστική), διαμορφώνει όλα τα οικονομικά μεγέθη. Είναι φανερό η δυνατότητα "μαθηματικοποίησης" αυτού του μοντέλου.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί, ότι σύμφωνα με τη νεοκλασική σχολή, εφόσον δεν υπάρχει παρέμβαση στη λειτουργία της ελεύθερης και απόλυτα ανταγωνιστικής αγοράς, λειτουργεί πάντα ιδανικά ο νόμος της προσφοράς και της ζήτησης, ο οποίος διέπει και το ύψος των ημερομισθίων. Όσα άτομα επιθυμούν να εργάζονται, πάντα βρίσκουν δουλειά, στο τρέχον ημερομίσθιο (το οποίο ανεβοκατεβαίνει ανάλογα τη προσφορά – ζήτηση). Έτσι, η οικονομία

λειτουργεί πάντα σε πλήρη (ή σχεδόν πλήρη) απασχόληση, οπότε και το παραγόμενο προϊόν (output) είναι το μέγιστο. Η προσέγγιση αυτή, όπως θα δούμε στα επόμενα, είναι σε αντίθεση με τη θεωρία του Keynes, όπου θεωρείται ότι η οικονομία συνήθως λειτουργεί σε επίπεδο κάτω της πλήρους απασχόλησης (άρα υπάρχουν μη αξιοποιούμενοι πόροι). Στο επόμενο σχήμα φαίνεται η νεοκλασική προσέγγιση της πλήρους απασχόλησης.

Το επόμενο συμπέρασμα, που προκύπτει από τη παραπάνω ανάλυση, είναι ότι η οικονομία λειτουργεί συνέχεια σε καθεστώς μέγιστης παραγωγής (υπενθυμίζεται, με τη προϋπόθεση ότι οι αγορές παραμένουν ελεύθερες και απόλυτα ανταγωνιστικές, συμπεριλαμβανομένης και της αγοράς εργασίας). Τούτο σημαίνει, ότι αν θεωρήσουμε τη καμπύλη ποσότητας παραγόμενου προϊόντος και τιμής προϊόντος, η καμπύλη είναι απόλυτα ανελαστική, δηλαδή η προσφορά (ποσότητα) παραμένει σταθερή, ανεξάρτητα από τη τιμή. Σε ένα διάγραμμα ποσότητας / τιμής, η καμπύλη αυτή είναι μια κατακόρυφη ευθεία:

Όπως θα δούμε στα επόμενα, ο Keynes είχε μια διαφορετική άποψη: Η οικονομία λειτουργεί σε ένα εύρος δραστηριότητας, που συνήθως βρίσκεται κάτω από το επίπεδο πλήρους απασχόλησης. Τούτο σημαίνει, ότι σε ένα εύρος μεταβολής της ζητούμενης ποσότητας προϊόντος, οι παραγωγοί εξακολουθούν να το διαθέτουν χωρίς να μεταβάλλουν τις τιμές. Η λογική αυτή οδηγεί σε μια εντελώς διαφορετική καμπύλη ποσότητας παραγόμενου προϊόντος και τιμής προϊόντος, απόλυτα ελαστικής, δηλαδή η τιμή παραμένει σταθερή, ανεξάρτητα από τη ποσότητα, μέχρι να φθάσουμε στο επίπεδο της πλήρους απασχόλησης. Σε ένα διάγραμμα ποσότητας / τιμής, η καμπύλη αυτή είναι μια οριζόντια ευθεία (απόλυτα ελαστική), η οποία καταλήγει σε κατακόρυφη (απόλυτα ανελαστική), όταν φθάσουμε στη πλήρη απασχόληση:

